

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Június' 7dikén, 1822.

Brasilia és Portugallia.

A' közelebbi Levelünkben említett Bahiai ellenségeskedésekről, ezen, onnan Febr. 25d. indult levelet közli a' Hamburgi-Börsenliate: „A' Portugallusok és Brasiliaiak közt rég oltá mutogatják magokat a' visszálkodásnak némelly jelenségei, mellyekben a' Mulattok, Creolok 's szabad Négerek is részt vettek. (De nem a' rabszolgák, kiket mind két fél maga jobb voltáért örömet csendességben kíván tartani). — A' Cortesek egy Vezér Kommandási (General dos Armas) tisztséget állítottak fel, mellynek mind a' Portugalliai mind a' Brasiliai sergeken egyiránt hatalma legyen, 's ezen tisztségre előlegesen Manuel Pedro, Brasiliai fi neveztetett ki; a' mult héten azonban Portugalliából parancsolat jött egy Portugallus fi iránt, kinek neve Ignacio Luis Madeira e Mello, 's a' 12d. számú vitéz Regimentnek Oberstere volt. A' Portugallus Tisztek ennek Febr. 16d. örömmel hódoltak, de a' másik fél, mellynek száma kétszer annyi mint a' Portugallusoké, 's egy erősségnek is birtokában van, nem akarta a' Portugallust Fő-Tisztjének ismerni, 's kívánsága oda ment ki, hogy vagy Manuel Pedrot megtartja, vagy fegyverrel próbálja szerencsáját. Ez történt szombaton. A' vasárnap készülétekben telt el. Hétfőn sok familiák futásban kerestek menedéket, 's minden hajók idegenekkel 's pénzzel voltak rakva. Az nap néhány széleken álló örök leövettek; 's éjjelre kelve, ugyan-

csak a' széleken álló örök közt erős csatázásra került a' dolog. Kedden Febr. 19d. reggeli 7 órakor megtámadták a' Brasiliaiak a' Portugallusokat 's a' csata heves kezdé lenni; de három órai verekedés után csakugyan a' Brasiliaiak vonultak-vissza, kik közzül sokan elfogattak. Azonban mind ezen győzedelem mellett is veszedelmesnek látszott tüstént hozzá fogni az egész erősség' ostromához, 's csupán csak egy hat ágyúval védelt bástyának estek a' Portugallusok, mellynek megvétele' alkalmával sok Brasiliaiak levagdaltattak, a' megmaradtak pedig az erősségbe 's egy klastromba futottak. Febr. 20d. a' Klastromra került az ostrom-rend; az Apácák kezüket törve futkostak ide 's tova 's ketőt, szomorú eset! halálosan ért a' fegyver; mindenek a' Portugallusok kezére kerültek, 's már csak az erősség volt hátra, de a' mellyben lévő őrizet nem vártabé az ostromot, hanem a' közlegénység, a' falakon keresztül szökdösvén, az Ország' belső tájjai felé vette futását, 's az erősség más nap reggel minden láрма nélkül a' Portugallusok birtokába jutott.

Nagy Britannia és Irlandia.

London, Május 21d. Canning Úrnak, az Alsó-házon már keresztül ment Billje, melly a' Catholicus Paíreknek újra a' Parlamentomba való bocsáttatásokról illeti, tegnap este vitetett a' Felső-házba 's ott Herceg Portlandnak javallására legelsőbben felolvasatott. Másodszori olvasása Május 31d. van

téve. Számos kérelmek adattak - be ezen Billnek elfogadása ellen, mellynek végső sorsa iránt, mindenek nagy várakozásban vannak.

Dublini Ujság szerint, a' megholt Armaghi Érsek' és Irlandiai Lord-Primás' helyét, a' mostani Dublini Érsek, Lord John George de la Poer Beresford, 's ezét a' Raphoei Lord-Püspök Magee fogja elfoglalni.

A' déli Irlandiában uralkodó szükség, mind pénz mind eleségbeli segítségekkel enyhítettik.

Május 13d. egy vas gőzhajó vonta magára a' Londoniak figyelmét, melly a' Tamesisen, több Admirálisok 's Tengeritisztek előtt mindenféle fordulásokat nagy gyorsasággal tett. Ez a' Posta-hajó a' London és Párizs közti útra van rendelve, 's most indult - el először 80 tonna teherrel. Párizsi levelek szerint Május 18d. Boulogneba érkezett, honnan Havrebe, innen pedig a' Seinén, Párizsba igyekeznek.

Spanyol Ország.

Az Andalusiai Kurir azt a' hírt hozta Madritba Május' 14dikén, hogy Medinába egy új sereg békételenek nyomúltak - be, 's ellenek a' Puerto Reali Militziának 's a' szomszéd helységeknek kelle kirukkolniok. A' St. Martial Regimentből, Xeresben Garnisonban lévő Tisztek között, 26-an, Kommandásoknak engedelmével, a' Puerto Reali Militziához csatolták magokat, 's ezen seregben közkatona szolgálatot tesznek. Más sereg békételenek, az úgynevezett Apostoli Junta egy tagjának vezérlése alatt, a' hajdani Tuy Tartományban jelenének - meg, ezek Portugallusokból és Spanyolok-

ból állanak. A' Vigoi polgári Kormányzó a' Garnison - sergeket vezette üldözésekre.

A' Journal des Debats egy Madriti, levelet közöl, mellyből a' Carthagena-i verekedésekre (M. Kurír XL és XLI.) néminémű világosság háromlik. A' Murciai Kormányzó, Generalis Abadia küldötte ugyan is oda Generalis Peont, egy osztály Dragonyossal 's egy Gyalog - Regimenttel, hogy bizonyos revoluziós zendüléseket csilapitana-le. A' sereg Apr. 16d. reggel rukkolt - be Carthagena-ba, 's midőn a' fő - piaczon hadi rendbe akarna állani, fenyegetésekkel kényszerítettett a' lakosoktól „Éljen Riego!“ kiáltására. Azonban a' sereg „Éljen a' Constitutziós Király, 's a' Constitutzió!“ viszont kiáltással válaszolván, a' Regiment' Oberstere ellen fordítottak a' török, hogy tőle kicsikarnák az „Éljen Riego!“ kiáltást. De ez, seregével együtt, tántorithatatlan vala; hanem midőn látná, hogy a' lárma nőttön-nő, 's maga a' Kommandáns Generalis is méltatlansággal illettetett, szükségesnek tartotta a' Városból kivonúlni, 's la Palma szomszéd faluba menni kvártélyba. A' Dragonyosok Sz. Antonio külső-városban leszállottak. Az a' híre, hogy az Oberster 's a' Tizti - kar a' Generalisnak, ki magát Murcia-ba vonta - vissza, azt a' jelentést tették, hogy meggyaláztatni me - részlett fegyvereiket le akarják tenni.

A' Madritból Franciaországba menő Posta - kurírt az Insurgensek Bilbaonál elfogták 's két napig tartóztatták. Hivatalos tudósításait 's lovát elvévén, az egyes levelekkel 's Ujságokkal eresztették útnak.

Az Echo du Midi szerint csaknem egész Catalonia felzendült a' Constitutzió ellen. E' tárgyban egyetért vele a' Cata-

lonial Hirmondó is: „Csaknem az egész Tartomány, mond ez, egy csatamező, a' közönséges öszveesküvésnek kijelentett plánuma mind inkább-inkább fejtődzik-ki, 's tartunk tőle, ne hogy más Tartományokban még nyughatatlanitobb zendülések üssenek-ki.

Fő-Hadnagy Cruchaga, ki a' mult Decemberben nagy befolyással volt az Insurgens-bandák' elszélyesztésére, Navarrában, egy háznál elvégezte életét, hova csak egy Tisztel 's két közemberrel menvén némelly lázzasztók' felkeresésére, 18 ellenség rohant rá, 's társaival együtt meggyilkoltatott.

Madridban mostanság következő Ujság - levelek vannak folyamatban: 1) Gazeta de Madrid (Gazeta de Gobierno), Redactora D. Manuel Ramazo; 2) Diario nuevo de Madrid, egy Szabó-mester költségén, ki a' Francziák idejében liferálás által gazdagodott-meg, most a' lovas Militzia közt vitézkedik, 's bajtársai ingyen kapják Leveleit; 3) El Constitucional, Kiadója Prokátor Mora, ki Dec. 1820 becsukatott, 's Febr. 1821 szabadult-ki; 4) Minerva-Nacional, mellyet a' Hadi-miniszteriumnál fundáltak 's az Ármada számára határoztak néhány Tisztek; 5) El Probecito Holgazan (a' szegény útszán-csavargó), füzetenkint adja-ki Kanonok Minanno; 6) Censor, az Exaltadosok ellen viaskodik; 7) Universal, ministerialis levél, Redactorai Juan de Ribera y Cespedes és Manuel Narganez de Posada; 8) Imparcial, az Afancesadosok részén van; 9) Espectador, írják Oberster Seravia és Kapitány Conti; 10) El Eco de Padilla (Padillai Echo), a' Comunerosok' hivatalos levele; 11) El Zuriago (ostor) írójik D. Jose Maria Megia és D. Macrom, a'

Fortunaklub Orátorai. — A' Cortesek ülése alatt szokott megjelenni a' Diario de las Cortes, mellynek hivatala számos személyekből áll, u. m. egy Directorból (D. Juan Corradi) 4 Redactorból, 7 Sobesiróból, 3 Correctorból, 3 Másolóból 's a' t.

Éjszaka-amerikai egyesült Státusok.

A' Képviselők Kamarája tudósítást vett az Amerikai tengeri erőről, 's a' hadi hajók építésének 6 esztendő alatt történelömeneteléről (ezen idő oltá minden esztendőben 1,000,000 Dollárt határozott a' Congresszus a' tengeri erőnek lassankint való öregbitésére). A' jelentés szerint Washingtonban Columbus nevű Lineahajó épített 's készített-fel; ezen kívül még három lineahajó: az Ohia, Éjszaki-Carolina, és Delavare 's a' Potomac nevű Fregát is épített ugyan azon kikötőben. A' Portsmouthi kikötőben New-Hampshireben egy lineahajó csaknem egészen kész, úgy Philadelphiában is egy Fregát, 's New-Yorkban ugyancsak egy. Arginiában a' Gosporti hajó építő helyen felére kész egy lineahajó; Bostonban is rövid időn lekerül egy a' baklábokról, 's rendelések vannak téve egy másiknak építése iránt is; nemkülönben Portsmouthban egy Fregát, Philadelphiában pedig másik fog épített, Utóbbi kikötőben egy lineahajó' építésére már minden materiale helyben van, hasonlóúl Washingtonban, Bostonban és Norfolkban egy egy Fregát készítésére mindenek be vannak szerevezve. Két repülő Gőz-batteriahoz Norfolkban, egyhez Washingtonban, a' szükséges tölgy 's más építésre való fa úgy két gőz-machina is egybe van hordva.

A' Baltimore Morning-Chronicle szinte megrémülve adja elő az Admiralis Coch-

ane rablásait; számos lopásokat hordván fel egész azon időig, mikor a' Lord Newgatebe került, említ nevezetesen két órát 's egy lovat, mellyeket ő Urasága, midőn régibb Britanniai tengeri szolgálatjából egykor megszökött, akkor csent az Egyesült Státusokban, 's tettiért el is vette büntetését. Szép dicsérő beszédét ezen végzi a' nevezett Ujság: „Ugy tapasztaljuk, hogy Lord Cochrane igéző manirú egy férjfiú, maga kifejezésében törvényt-szabó 's egyszersmind kellemes móddal bír 's teljes anekdotákkal, emlékező tehetsége mindent jórendben tart, 's külsejéből egészen kitetszik a' Gentleman; szóval, sok pallérozottsággal diszlő tengeri tolvaj.

Török Birodalom.

A' Scioi történeteket imígy adjaló a' Spectateur Oriental Apr. 26d.

„A' Sámosiak és Sciobeliek borzasztó gazságokat vittek végbe a' városon; a' Törökök' házaik úgy a' Catholicusoké is kiraboltattak. A' Görögök minden Moschékba berontattak, 's a' Vallásos könyvekkel csúfot üztek. Így állottak a' dolgok, midőn Apr. 11d. a' Kapudán Basa serge 6 lineahajóval, 10 Fregáttal 's 18 kisebb hajóval megérkezett. A' Nagy Admiralis megkérdezteté a' Vár Kommendását, hogy miben legyen tulajdonképen a' dolog, 's az egész sziget részes e a' zendülésben. A' Kommendáns felelete e volt, hogy a' Várerősség körül vétetett és ágyúztatik, 's a' Görögök, a' Török seregek truczczára folytatják tüzeléseket, és hogy egy szempillantás sincs elveszteni való. Ezenközben a' Kapudán Basát egy szerencsétlen eset boszszantá-fel. Ugyan is egy 2 ágyús hajója 80 emberrel nagyon közel járván a' szélekhez, a' partra kivettetett. Egyre öttek ezen hajót a' Görögök, 's minden

rajta lévő Törököket megöldöstek, három kivül, kik futás által menekedtek - meg. Ekkor partra szállást parancsol a' Nagy Admiralis, 's 15000 Török rohan a' viadalra; az általellenben lévő Tschesmei partokról pedig mind egyre új seregek eveznek-által. Egy órai viadal után bevették a' Törökök a' Turloti batteriát; a' mikor a' Görögök nagy rendetlenségben futásnak veszik a' dolgot, Generalis Burnia' és Herczeg Logotheti' példájikat követvén. A' Törökök felgyújtják a' Turloti templomot, mellynek lángjai közönséges égés' jelei lettek, 's utóbb a' tűz, szüntelenvaló lövöldözés közben, a' Görögök és Catholicusok kvártélyaiba kapott. Minden házak kiraboltattak; minden templomok megszenecségtelenítették; 's még a' holtak hamvainak sem kedvezének a' győzedelmek, mert a' sírboltok felszaggattattak, a' holt tetemek kiásattak, tapodtattak 's ide tova hányattak; a' fanatismus és hoszszú egész éjjel vérrel igyekezett olthatatlan szomját csilapítani.

Orosz Birodalom.

Petersburgi legújabb tudósításoknál fogva Császár Ő Felsége Május 16d. (28d.) szándékozott elhagyni a' Fő-várost, hogy a' Gárda Regementeket megvizsgálja. Kimaradásának idejére 12 nap határoztatott.

Franczia Ország.

Louvreben készültek tétetnek azon királyi üléshez; mellyel a' közlebbi Kamarák' gyűlése kinyittatik.

Az a' hír, hogy Marschal Soult a' Pyrenaeumi Cordonhoz megy Fő-vezérnek.

Május 23d. a' Párizsi Fenyítő-törvényszék Pradel Eugenius Urat, a' les Etincellas (szikrák) című Enekes-Cyűjte-

mény Szerzőjét hat hónapi fogságra 1000 Frank 's a' per-költségek megfizetésére ítélte.

Egy Párizsi levél bizonyosnak állítja, hogy Abbas Frayssinous Püspökké lett, 's a' Királyi Universzitas Nagy - Mesterévé neveztetett.

B é c s.

Tegnap, Jún. 6d. az Úr-napi Inneplés szokott pompával 's igen épületesen ment itt végbe. Ő Felségek, a' Császár és Császárné, a' Koronaörökös Ő Cs. K. Fő Hercegsége 's a' Felséges Császári Familiának több jelenlévő Tagjai kísérték az Érsek Herczeg által vitetett Szentséget. A' pompás menetel, az itt lévő Cs. K. Vitéz-rendekből, a' Cs. K. Udvari Tisztekből, a' Belső- és Külső-városi Papságból, Papi Rendekből, 's a' Polgári- és Katona-tisztségeknek Előkelőjiből állott, kik előtt kegyes imádkozások és éneklések közben a' Dicasteriumok, Iskolák, Czehék 's a' t. mentek. Számptalan Istenfélő Hívek jelentek-meg a' Külső-Városokból 's a' vidékről. Az Inneplés végzetével a' Grabenen felállított Granatéros Batalion hármasszalvét adott.

Június 5d. Bécsben, a' Státus papirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 77 7/8; Ugyan az 2 1/2 pCtmal —; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. Conv. P. 118 1/2; Ugyan az 1821ről 100 f. Conv. Pben 98; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért Conv. Pben 98; Bécs Városi-Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 37 1/4; 100 forint Conv. Pénz 250 f. V. Cz. ban. — 1 Bank-Aktzia 728 f. C. P.

A' Gabona négy fő nemének árrok általjában, Május 28d. — Június 1-ig.

(Mérőjet garasra számlálva V. Czban)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Május 28d.	112	—	79	58
— Jún. 1sőjén	115	78	78	59
Stockerauban				
Május 28d.	122	77	—	44
Fischamenden				
Május 28d. és 30d.	—	63	—	47
Nagy Enzersdorfon				
Május 29d.	121	75	68	49

Magyar Ország.

Szombathelyről Május 28d. Néhai Nagy-Méltóságú Perlaki Somogyi Leopold Szombathelyi Püspök Ő Excelentiájának, a' mi halhatatlan emlékezetű Fő Pásztorunknak végső Gyász-Innepe e' folyó hónapnak 21dikén különös pompával ment végbe. Valamint eltakarittatásának alkalmával, úgy most is számosan gyülekeztek-össze a' Boldogúlnak utolsó mégtiszteltetésére. Fájdalmas érzéseink sebzett szívünkben megújultak, 's árva sorsunkban, Fő Pásztorunknak, Atyánknak elestén, mintegy mélyebben kezdénk keseregni: midőn a' gyászos seregben, számos Fő-rangú Uraságokon, a' T. N. szomszéd Vármegyéknek, az Esztergomi Fő Káptalannak, a' Sz. Fejérvári, Győri, Veszprémi, és Zágrábi Székes Káptalanoknak nagy-érdemű Küldöttjeiken, a' Megyebéli Papságnak nagyobb részén, a' határos Megyékéből is öszvesereglett Papi Urakon kívül, három Püspököt, úgy mint: Nagy-Méltóságú Verhovác Miksa Ő Kegyelmességét, Méltóságos Vurum József Ő Nagyságát, Megyés Püspököket, Méltóságos Pauer József Chrysostom felszentelt Dulmai Püspököt, a' Cs. K. Hadi Seregnek

Apostoli Helytartóját, Esztergomi és Sz. Hippolyti Kánonokat szemlélni szerencsénk volt. Ékesítették még a' gyászos pompát: Fő Tiszt. Berghofer József Györi Nagy - Prépost; Láng Fortunat Apátur, 's Esztergomi Kanonok; Mészáros József Sz. Fejérvári Kanonok és Apátur; Kolosvári Sándor Apátur 's Veszprémi Kanonok; Vukassovich Károly Apátur 's Zágrábi Kanonok; Stankovics János, Györi Kanonok; Ruszek József, Hahóti Apátur, Esperest, 's Keszthelyi Plebános; Kasche Miklós, Sz. Kereszti és Sz. Gotthardi Apátur, Cs. K. Tanácsos; Horváth Pál Tihani, Taucher Ágoston|Bakonybéli Apáturok; Gyöngyös Pál Csornai, Horpácsi, Türjei, és János-hidi Prépost Urak, mint a' Boldogultnak nagyobbadon különös kedveltjei, 's viszszonos tisztelőji. Ezen több Méltóságos személyeknek megjelenése nyilván bebizonyítja az elhunyt iránt való köz tiszteletet; sőt mi bennünk is, árva nyájában, nem kevésbé nevelte, ha még nevelhette, azon hálás tiszteletet, melly nyugvó porai iránt sem fog soha szíveinkből kialudni.

— A' Gyász-épület a' templomnak közép-térén olly helyesen vala emelve, hogy az a' nézőt egy mélyebb andalgásba hozhatá, és mintegy a' síron túl a' boldogok' Országába ragadhatá-által. Ama magosra nyuló négy szobor, 's ezeknek tetőjüket fedő hamvedrek, a' nemzetségi czimerek, az Elhunytanak rajzolt állképe, azon magos emelet, mellyen a' lelketlen test koporsóba zárva ábrázoltatott; ama két hajdani Romai módra faragott síró - aszszonyok (Praeficae) az Épületnek négy részén olvastatható emlékirások, az elmélkedőt szomorú képzetekkel töltötték-el, 's arra tették figyelmetessé: hogy egykor a' halál a' Nagyon, a' Szentenis diadalmaskodik; ám-bár ennek halála dicsőséges, és nyeresé-

ges. A' Gyászos Misét Nagy - Méltoságu Verhovác Miksa Ő Kegyelmessége, a' Dicsőségeset pedig Mélt. Vurum József Ő Nagysága, több Prépost és Apát Uraktól segítettvén, mutatták-bé a' megholtnak lelkeért; kinek halhatatlan érdemeit Fő Tiszt. Mészáros József Apátur, 's Székes-Fejérvári Kanonok Úr velős magyarsággal; Fő Tiszt. Stankovics János Úr pedig Györi Kanonok, ékes deák beszédjében szívrehatólag festették. Mind a' kettő helyesen előadta: miképen tündöklött Somogyi az Isten' Templomában; miképen járt ő mindenkor az Úrnak színe előtt. Mind a' kettő szépen megfejtette: hogy Somogyiban a' Magyar Anyaszentegyház egy nagy világosságot, egy igen tündöklő csillagot, az Ország egy fedhetetlen Hazafit, az ügyefogyottak egy valóságos Atyát, a' gyenge Múzsák egy ápolgató gyámolt vesztettek légyen el. — Legyenek áldottak örökre megoszlott hamvai! Nem egy könnyen száradnak-fel érette kisirt könnyeink; nekünk kiváltképen, kik az ő apostalkodásának, buzgóságának, szelidségének, alázatosságának, adakozásainak, 's mindennémű erkölcséinek szem-mellátó-tanúi valánk; nekünk, kik az ő halhatatlan érdemeinek, 's buzgó Fő-pásztorságának egyik örökös emlékét, ama roppant Székes-Egyházat, naponkint szemléljük; mellyet Nagy Szilink temérdek költséggel csak félig építhete - ki, Nagy Somogyink pedig hasonló temérdek költséggel egészen tökéletességre vitt.

Mélt. Gróf Nádasdy László Cs. K. Kamarás Ő Nagyságának, mint a' Nagy-Méltoságu Királyi Kamara Kiküldöttjének és a' helybéli Tek. Káptalannak felvigyázása alatt, mindenek szép rendel mentek végbe, és minden renden lévő Érdemes Vendégekről a' megeledésig volt gondoskodva.

A' fentemlitett emlék-irások ezek:

A' kép alatt:

Piis manibus
Excellentissimi ac Illustrissimi
 Domini
Leopoldi Somogyi
 de Perlak
 Episcopi Sabariensis
 S. C. R. et A. Maiestatis
 Actualis intimi Status Consi-
 liarii, Praep. S. S. Salvatoris
 De Pápócz. et Cath. Ecc. Jauri-
 nensis Canonici.

A' Gyász-épület' jobb oldalán:

Et tu sacra Cohors Praelato hac luce pa-
 rentas

Jure tuo! Cui tu et Qui tibi carus erat.
 Tunc etiam sicco iusti spectare dolcris
 Hoc Castrum vultu turba misella potes
 Cui vice Patris erat dum vixit praesul,
 amantis

Cuius dextra tibi semper aperta fuit.
 Quin propera huc, plora, superosque pre-
 ceris ut illi

Centuplum reddant qui dedit omne tibi.

Bal oldalán:

Suspira ereptum geme, luge Ecclesia spon-
 sum

In te, cuius erat tanta fides et amor!
 Qui dum vixit, amans coluit te, ornavit
 et auxit

Cui fuit ante alias maxima cura tui
 Nosti quo studio, quantoque labore fideles
 Erudiit, quanto fovit amore tuos?
 Qui te certatim visuntque voventque pre-
 cantes

Praesulis ut tanti molliter ossa cubent.

A' nagy Oltár felé:

Ampli ovilis sui, et optimi
 Zelantissimi Vigilantissimi

verbo et opere potentissimi
 Pauperum et afflictorum patris
 Tenerrimi Largissimi labo-
 rum, dolorumque patientissimi
 Zelo et boni publici Studio
 verbo: virtute omnigena
 Conspicui Ornatissimi.
 Qui cum meritis esset plenus
 Coelo quidem maturus
 terrae tamen et gregi suo
 praematurus obiit

Die XXa Februarii

Anno MDCCCXXII.

Aetatis suae LXXIV.

Magános Jegyzések

a' Kolozsvári Erdélyi Nemzeti Magyar Já-
 tékszinen a' Nemzeti Játzó Társaság ál-
 tal előadatott némelly Darabokról.

IV.

Dec. 2d. 1821. A' Kolozsvári Nem-
 zeti Játékszinen a' 2d. Abonnement 6d.
 számja alatt előadatott: A' Prágai két
 Néne, igen mulatságos Víg Játék 2 Fel-
 vonásban.

A' Szin-Darabokra közönségesen az
 emberi kebelbe a' természettől oltatott rész-
 vétel adott alkalmatosságot, 's ugyan azért
 céljának is annak kell lenni, hogy azt a'
 nemesebb tárgyak iránt felébresszék, mun-
 kássá tegyék, 's oda pallérozzák, hogy
 a' lelket a' nagy' és szép' követésére egy
 megpillantásra örökre állandólag elhatá-
 rozzák. A' természet buvárai még máig
 a' nagyról és szépről aethetici értelem-
 ben véve, egyéb bizonyost ennél ugyan
 nem tudnak határozni, hogy t. i. azok az
 emberre nézve ráviteles tárgyak, és hogy
 az emberi felfoghatóság határozza meg
 azok mértékét, 's minthogy ezernyi ezer

tárgyak vannak, mellyek az emberi fel-foghatóság' tökéletesülésére munkás befolyással bírnak, innen az aestheticusok a' nagy és szépről csak tagadó megfogásokat adnak 's örömeztőbb csak azt terjesztik-elő, mi nem nagy, és mi nem szép, 's e' végre az erkölcsi Világ képzeletét vé-vén célul, az emberi társaság' ez ideák-hoz illő rendszabásit szokták mértékül fel-venni, 's már ezen Játék' előadását is e' móddal, ezen mértékhez szabva, a' jó iz-lést és a' társasági élet' rendszabásit ki-váltkép kitetszőleg ezek sértettek - meg az előadásban, és pedig személy szerint:

A' Bikfa személyét játszó az 1790 és 1806 közt módiban volt hegyes kürtő tetejü viseltes kalappal, annyival inkább türhetetlen volt szökdöső lépéseivel együtt, hogy szerencsevadászó, és neve után nem idegen Nemzetbeli volt, és így ezek, hazai Nagyjainkra nézve, könnyen kétfelé ma-gyarázhatókká lehettek, mellyet a' Szín-játészónak felettébb kerülnie kell minden-kor; hiba volt az is, hogy testmozdulati a' társasági rendszabások ellenére nem ren-desek, sőt folyvást erőltettek, és hányko-dók voltak, mellyek leginkább kitetszetek az Inas' szegődése után cselédestől való térdeplésekor Marisko előtt, minthogy e' miatt ekkor, közte és cseledjei között semmi Contraszt nem tetszhetett-ki, 's u-gyan azért ezen Jelenés' előadása az Író céljától messze is esett.

Profontban hiba volt a' felettébb való szelidség, tűz nélkül való előbeszél-és, és testmozdulatok.

Általvetőbe valóságos fogyatko-zás volt az öltözet, melly inkább, a' fő-részt kivéve (csak ugyan ide is a' kalap-

ról felyebb irt jegyzés érthető), Török köz-vitézi, mint Francia Chevalieri volt.

Kristofban hibás volt az Öltözet, melly fityegő rongyaival szánakozást, hogy sem mulatságot gerjesztett, 's e' hiba Inas-kori állapotjában is megmaradván, ezzel még tetéztetett; valamint undorító volt a' testmozdulatokban a' játszás alatt szünet nélkül folyvást megtartott kézzel és singgel egy formán a' férgek elcsendesítésére muta-tó mozdulatok, úgy szintén az ábrázat' vo-násival való borzasztó játszás; a' Cselédek czivakodásakor pedig a' földön fetrengés és rugdosódás, jó izlést sértő, és az ala-csonsággal határos volt.

Gáspárban hiba volt az ősz fő és ahoz alkalmaztatott lépések, midőn Ura, Apja tekintetiért veszi szolgálatjába; test mozdulati is hibások voltak sok versen, az együgyűség, és más mozdulatok túl-on-túl való megsokasítása és üzése miatt. Előbe-szélése, és annak az ábrázattal való köve-tése azonban, csak ugyan példálul szolgál-hatók voltak.

'Su'siban dicsérhető volt a' hang-ban és testmodulokban kimutatott ele-venség.

Az elhalgatott Személyek' Játszóji na-gyobbára, játszott személyeiknek megfele-ltek.

A' fordításban kitetszőleg hibás volt a' Személyek neveinek Magyar és érte-lemmel bíró szókra való átváltoztatások, mellyek miatt az Általvető nevezet ellenke-zésben is állott idegen nyelven való be-szédjével.

(Végezete következik).